

ЕМИЛИЯН СТАНЕВ
ПРОЛЕТНИ СТРЕМЕЖИ

chitanka.info

1

От своето място на брега, сврян в ракиката, мъжкият имаше вид, че спи.

Тъмнозелената му глава с металически отливък на перата, която златисто блестеше под лъчите на топлото априлско слънце, беше скрита наполовина под крилото му. Но оттам малкото, черно като топче на карфица око внимателно оглеждаше навред.

Той извиваше глава и погледът му се плъзгаше по светлото чисто небе, по което минаваха слънчевите лъчи и правеха малките облачета бели и леки, ту сваляше погледа си край брега, където патицата спокойно се гмуркаше в бистрите води на реката и над сребрилата течеща повърхност оставаше само късата ѝ, остра, светлокафява опашка.

Малките вълнички, изтикани към брега, отразяваха нежночервените отсенки на краката ѝ, а когато тя заплуваше, ритмичните поклащания на дългата ѝ шия се оглеждаха във водата, начупени от струйките. Тя изглеждаше спокойна, предадена изцяло на своята лакомия, защото знаеше, че мъжкият бди и за нея.

Но това спокойствие беше привидно: яйцето, което тежеше в нейния сив плосък корем, ѝ напомняше, че трябва да се върне в гнездото си.

Тя се опита да избяга от ревнивия си любовник, като си даваше вид, че усърдно е заета да се гурка.

Незабелязано се отдалечи надолу по течението, равнодушна към тихите му, пълни с нежност подвиквания: „Ква-а! Ква-а!...“ — и използвала минутата, в която той оглеждаше околността, влезе в гъстата тръстика край брега. Боязливо огледа влажната ливада, покрита с млада жълто-зелена трева, по която трябваше да премине, клатейки натежалото си тяло, димящата угар из гюлето, където орачите размахваха остени над белите грамади на воловете.

Тя се вслушваше цяла, с целия си усет на дива птица, обзета от майчинство, за да запази тайната на своето гнездо от гнева на

любовника си, който би изпочупил яйцата ѝ, ако ги открие.

Трябваше да избяга надалеч, после тихо и полегато да литне над ракитака и така, скрита от будния му поглед, да се отправи към обраслото с гъста тръст островче.

Там беше нейното гнездо, свито от сухи водорасли и пух, оскубан от гърдите ѝ, с които бе покрила четирите зеленикави яйца.

Но преди да стигне средата на ливадата, мъжкият се показва след нея. Той крякаше сърдито, разтревожен от нейното отсъствие, докато тя се преструваше, че е дошла тук да попасе младата трева. Разбрал намеренията ѝ, мамен неведнъж, той се отдаде на ревнивия си гняв. Като я захапа за шията, яростно я тъпка и скуба перата ѝ. След това я поведе пред себе си, подобно на съпруг, подбрал виновната си жена. Ала гневът му скоро премина. Преди да скочи във водата, той ѝ направи няколко бързи поклона с глава, почувствувал в малкото си птиче сърце остра страст, събудена от ревността. Като крякаше тихичко, натисна я във водата и опиянен от любовта, плуваше върху гърба ѝ. Течението ги носеше надолу...

След тоя изблик на страст последва втори, още по-буен — птицата едва бе успяла да оправи измачканите си пера.

Те излязоха на брега. Слънцето ги обливаше с топлина. Пролетните води, слезли от планината, миришеха на здравец и на свежест. Струйките се плискаха в брега, а откъм полето се носеше миризмата на стоплената пръст. В синьо-зелените води на реката се оглеждаха разлистените клони на старите върби, белият корем на свраката, която виеше гнездото в тях, и разноцветните им тела.

Мъжкият дремеше. Патицата размахваше криле, сякаш искаше да литне, и оправяше разрошените си пера. След неуспешния си опит тя зачака търпеливо удобния миг да поднови своето бягство. Щом успокоеният любовник легна на земята изнурен, патицата се приближи и с върха на бледорозовия си клюн леко защита тъмнозеленикавата му глава. Тя прибягваше до тая хитра ласка, за да го накара да заспи доволен и спокоен, но той не се поддаде. Острият му слух и зрение бяха винаги нащрек. Той се вслушваше в провлечените викове на орачите, в далечното скърцане на железния плуг, в равномерните глухи бухтежи на тепавицата, над чийто почернял покрив се виеше тънък дим. През тихия рев на реката неговият слух умееше да различи и най-малкия опасен шум. Той познаваше късите, бързи чипкания на

изплашения кос, предупреден от тях, че там има някаква опасност, стъпките на селянина Таке, който ги дебнеше вече два дни край брега — долавяйки ги по кълботежа на размекналата земя.

Веднъж Таке ги издебна от насрещния ракитак. Мъжкият го забеляза и отчаяно позова своята другарка: „Ква-а-к, квак! — тихо подвикваше той. — Литвай! Литвай по-скоро!“

Дулото на Такевата едноцевка бе отправено към него, но той предпочиташе да падне мъртъв, отколкото да избяга без нея. Тя се вдигна навреме — оловният дъжд се посипа във водата. Друг път ги нападна ястреб. Те се гмурнаха във водата. Упоритият хищник летеше над реката и се хвърляше върху тях, щом се покажеха на повърхността. Само когато се измори от свирепия си устрем, той ги остави, но продължаваше да ги дебне от върха на един висок бряст.

Все по-нежни и усърдни ставаха ласките на патицата. От удоволствие патокът притваряше очи и клатеше острата си опашка. Изведнъж се чу свисък на криле. Мъжкият се изправи, тревожно изопна шия и изви главата си към небето. Едър паток се виеше над тях. Ясно се чуваше във въздуха скърцането на крилните му пера. Това беше вдовец или напуснат мъжкар, който искаше да отнеме другарката му.

Патокът отговори на неговите намерения със заплашителни крякания, след което литна, изви се над реката и се хвърли към съперника си. Те се издигнаха високо в синьото топло небе, огласявайки околността с неспирния си крясък. Крилете им режеха със свисък въздуха. Всеки се стремеше да се издигне над врага си. Няколко орачи с ръка пред очите следяха борбата им.

Твърде високо патоците се счепкаха, ухапаха вратовете си и започнаха да си нанасят удари с криле. Ново, задавено крякане съпровождаше борбата. Пера и пух се разлетяха по небето. Те падаха бавно към земята, словени в едно безформено кълбо, близо до един орач, който хвърли безуспешно остена си по тях. Нападателят, победен, се отдели и удари на бягство, подгонен от другия със сърдити крясъци.

Когато неканеният гост бе прогонен надалеч, победителят гордо се спусна към мястото, откъдето излетя, но патицата не се виждаше там. Брегът беше пуст. Той я зовеше страстно. Неспойно тичаше из ракитака, плуваше бързо, като описваше по водата широки кръгове, забравил всяка предпазливост. После премина на отсрещния бряг,

между тръстиката на разлива, да претърси и там. От време на време се спираше и слушаше. Няма ли да се обади тя отнякъде? Не плува ли към бързея? Или мълчаливо се таи на припек? Още веднъж преплува реката и се спря на мястото, където беше я оставил. Страхуваше се да напусне брега и след дълго тичане наоколо литна, за да огледа отгоре. Той се издигна високо. Под него остана кафявото разорано поле със зелените порасли ниви. Видя синята далечна верига на планината, бялата камбанария на селската църква и друма, който прескачаше хоризонта, но от патицата нямаше следа. Отчаян, се спусна във водата и бавно заплува. Внезапно тя пристигна, сякаш падна отгоре като камък, с увиснали криле. С радостно крякане патокът се хвърли върху нея, отново обзет от пристъп на страст...

Надвечер, щастливи и спокойни, те литнаха надолу по реката, за да прекарат нощта в един стар, разбит воденичен яз.

2

Дните ставаха все по-топли. Тревите цъфтяха. Миризма на цвят и глог се носеше из полето. Небето и водите отразяваха зеленината на земята. Младите подрасли върбалаци се зашумиха. По клоните на старите увиснаха мъхнати ресници. Земята престана да дими.

Нощем от нея появаше топла вълна, която разнасяше остра миризма на млада зеленина. Пъдпъдъкът плющеше силно и продължително. Свраките се боричкаха и гонеха. Рибарят и щъркът заеха миналогодишните си места край реката. Рибата хвърляше хайвера си, а крякането на жабите не спираше през цялата нощ.

Патицата беше снесла седмото си яйце. Лакомията ѝ остана същата, но въпреки това тя бързо измършавяваше. Оскубаните ѝ гърди погрозняха. Мъжкият ставаше по-буен и по-горещ: миризмата на тревите и стоплените води разпалваха ненаситната му страст. Той я преследваше на всяка крачка, обхванат от някакво безпокойство, че скоро ще я загуби. Пълен с подозрения, често я подлагаше на жесток побой, след който следваха горещи ласки.

Вечер те отиваха в стария яз, а сутрин рано долитаха тук или пасяха младата нежна трева край разлива. По реката често минаваше Таке, чуваха се изстрели и по небето хвърчаха двойки патици.

3

Една вечер те се готвеха да отлетят към воденичния яз. Слънцето — голямо и топло — трептеше над другия край на полето. Полегатите му лъчи позлатяваха върховете на тревите. Водите на реката аленееха, из въздуха искряха откъснати паяжини. Пролетната вечер идеше.

През деня патицата снесе последното си яйце и за последен път се върна при своя другар.

Тялото ѝ гореше. Лакомията ѝ намаля. От време на време тя се гмуркаше лениво да извади от дъното на реката някое охлювче или зърна хайвер, полепнали там. После заставаше на едно място неподвижна и замислена. Ласките ѝ омръзнаха. Напразно патокът ѝ предлагаше своята нежност. Тя оставаше упорита и равнодушна. Двамата лежах по брега, припичаха се на слънце и мълчаливо слушаха напева на водите.

Без да я изпусне от погледа си, мъжкият я следваше навред. Напразно патицата се опитваше да го измами.

Нагоре по реката изплашено зацвърка сврака. Патокът се изправи. Един рибар се издигна и прелетя над тях, като махаше тежко с крилете си. Приближаваше някаква опасност. Патицата тихо се скри в ракитака. Нейният другар остана неподвижен, обърнат на слух... Изпука гнило клонче. След това няколко секунди беше съвсем тихо. Мярна се кафявият калпак на Таке и нещо дълго и лъскаво се подаде оттам...

Патокът зовеше все по-настойчиво своята другарка. Тичаше по брега, надаваше тревожния си вик, предупреждаваше я, молеше, но тя не се виждаше никъде... Нещо блесна и въздухът потрепера. Той усети остра болка в гърдите си, разпери криле и падна във водата...

Гърмежът се разля широко над реката. Патицата шумно излетя от ракитака. Когато се издигна над върбите, тя видя бяло облаче дим и своя умиращ другар да плува в окървавената вода. Без да го потърси още веднъж с погледа си, тя се устреми нагоре към островчето, поведена от непобедимия си и велик стремеж. Тихичко се спусна във

водата и като се увери, че никой не я преследва, отправи се към своето гнездо. Разрови пуха, откри яйцата и легна върху тях...

По небето се изгуби и последният слънчев лъч. Само водите лъщяха между потъмнялото поле. Вечерта беше дошла, посрещната от меланхоличното куркане на жабите.

Реката продължаваше да се плиска в бреговете. Патицата лежеше неподвижно върху яйцата си. Малката ѝ глава стърчеше, без да се помръдне. Птичият ѝ поглед изглеждаше потънал в съзерцание на тая сила, която сякаш я бе оглушила, и тя като да размишляваше върху нея. Тя се вслушваше в тайнствения шепот на пролетната вечер, като че искаше да чуе как растат тревите — да разбере неуловимия кипеж на живота, който я заобикаляше.

Под самата ѝ глава закъсняла мравка се силеше да повлече перце от нейния пух към дупчицата на своя мравуняк, а пъдпъдъкът плющеше като бесен в полето.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.